

Gustaf III:s tider, hos landets högtuppsatte en anda af intresse för vetenskap och litteratur, hvilken nu synes hota att utdö. Man kan från denna tid nämna en baron Kothen, hvars boning var hans vackra bibliotek, och som aldrig saknades närvarande på universitetets och vetenskapens festdagar, vicepresidenten Ervast, hvars ålder icke hindrade honom att träget bevista dem, statsrådet Ehrenström, som regelbundet sågs sitta på auditoriernas bänkar, en student i silfverhår – att förtiga åtminstone en ännu öfverlevande från samma tid. Men allt i verlden har sin vexling, och man bör hoppas, att universitetet ännu
 10 skall finna män, hvilka varmt deltaga i dess öden, emedan de känna den vetenskapliga bildningens värde för hufvudstaden och landet, och själfva finna sin glädje i vetenskapen och litteraturen. Från den större allmänhetens sida har universitetet ingalunda saknat allt deltagande. Man har åtminstone sett exempel, att tillochmed föreläsningar, ämnade eller blott egnade för en större allmänhet varit lifligt besökta. Att underhålla detta intresse beror på universitetet sjelft. Det är en sak af vigt för universitetet, för dess återverkan på allmänandan i hufvudstaden och för dess inverkan på hela landets bildning. Dertill hörer visserligen hos föreläsaren en icke alla gifven förmåga att popularisera
 20 ämnet och förmågan af ett ledigt föredrag. Men det förutsätter i första rummet afläggandet af en icke sällsynt vetenskaplig förnämhet, som aktar det under sin värdighet att ens i skrift adressera sig till den större allmänheten. För vår del hafva vi ansett och anse det Finska universitetets förnämsta uppgift vara, att förmedla mellan vetenskapen och den inhemska allmänna bildningen. Lyckas det derjemte någon, att föra den Europeiska vetenskapen framåt, så är detta en lycka. Men äfven den vinnes lättas, då vetenskapen rigtas till det fosterländska, fosterlandets natur, historia, närvarande samhällsuppgifter. Och på denna bana förmår äfven universitetet säkrast tilldraga sig och vetenskapen den bildade allmänhets intresse och fylla den plats ett hufvudstadsuniversitet bör intaga.

J. V. S.

12 NYARE UTLÄNDSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 4, april 1857

Jules Michelet, den snillrika historieskrifvaren, fortsätter, sin *Histoire de France*, hvars utgifvande han började 1833, och hvaraf nu 10:e bandet utkommit, innehållande en skildring af Henrik IV:s strider med den s. k. Ligan, Guisernas parti, 1572–98. Ett utländskt blad upfattar grundtanken i Förf:s åsigt af denna tid vara den, att protestantismens ledande princip, samvetsfriheten, då började vinna insteg i Frankrike, för att hundra år senare eller i 18:e seklet blifva allmän öfvertygelse. Ensidigt synes Förf. fördöma Ligans sträfvanden såsom fruktlösa, då de utan tvifvel voro en yttring af samma anda, som åstadkom Nantesiska ediktets upphäfvande och utrotade protestantismen i landet, följden häraf, statsenheten, centralisationen i förvaltningen och
 50 lättheten för en absolut styrelsereforms bibehållande må då anses för lycklig eller olycklig.

Memoires. Correspondances & Documentes af marskalk Marmont, hertig af Ragusa, och det uppseende de väckt äro kända. Marmont, ehuru af erkänd tapperhet och talang, kapitulerade som bekant 1814

utanför Paris, öfverlemnade hufvudstaden åt de allierade, och afgjorde sålunda Napoleon's öde. Af Bourbonerne belönad och uppbyren kommenderade han likaså Julidagarne 1830 Carl X:s Pariserarmé. Det är derföre icke att undra på, att han hade föga sympatier i Frankrike. I sina efterlemnade memoirer synes han söka något afpruta på det erkännande andra Napoleons marskalkar vunnit, men hans uppgifter mötas af talrika protestationer. Den skugga hans memoirer kasta på prins Eugène's, hertigens af Leuchtenberg beteende 1814 har redan genom positiva bevis blifvit skingrad, och marskalkens trovärdighet öfverhufvud är genom denna bevisning starkt ifrågasatt.

10

Pariser Kaiserskizzen von Theodor Mundt är en helt ny resebeskrifning af den kända litteraturhistorikern. De tillhöra den lätta litteraturen – af samma förgängliga värde som troligen den tid och det lif, se skildra.

13 AF LITTERATURBLAD FÖR ALLMÄN MEDBORGERLIG BILDNING 1857 ...

Litteraturblad n:o 4, april 1857

20

Af Litteraturblad för allmän medborgerlig bildning 1857 n:o 1–3 återstå inga exemplar, hvarföre *prenumerationen upphör*. Skulle någon önska sig senare halfva årgången, bör prenumeration derå komma utgifvaren tillhanda före Juni månads utgång.

Prenumeranter i Helsingfors behagade uttaga sina exemplar mot prenumerationssedel, emedan utgifvaren icke är i tillfälle att, såsom förut skett, förstöra 20 à 30 exemplar, för att möta reklamationer på den ena eller andra nummern, som ännu skulle vara innestående. Detta och alla följande nummer utlemnas *endast mot prenumerationssedelns uppvisande*.

30

14 PAUPERISMEN I FINLAND.

Litteraturblad n:o 5, maj 1857

Ett hårdt år har hemsökt Finland. Någon tids vana vid det bättre har gjort detsamma än hårdare att bära: och der skörden helt och hållet felslog och den tidiga vintern, som hindrade importen, vållat bristande tillgång på spanmål, har det varit ett bland de hårdaste i mannaminne.

40

Åtskilligt vore om häraf föranledda förhållanden att säga: om de osanna berättelserna i de inhemska tidningarne, de öfverdrifna skildringarne i bref till utlandet, den ringa ansträngningen till bistånd i de bättre lottade delarne af eget land, hållen mot de ödmjuka, all rodnad umbärande tacksägelserna för gåfvor från fremmande länder, om den liknöjdhet, hvarmed dessa gåfvor stundom blifvit bortkastade, der intet behof funnits o. s. v. Bör man då icke vara tacksam för hjälpen utifrån? Ja visst; men man bör icke begära den, förrän den verkligen behöfs. Ett års sträng missvext i en jemförelsevis ringa del af landet borde kunna med landets egna krafter bäras. De 100 000 Rub. S:r, såm blifvit insamlade utom Finland, äro visserligen en stor gåfva, men icke större, än som kunnat åstadkommas genom ett sammanskott af 200 tusen individer med en half rubel per man. Det finnes icke en dreng eller piga, som icke utan allt omak kunnat inbespara dubbla beloppet på en

50